

MULTIMEDIYA ASOSIDA INTEGRALLASHGAN DARS MODULLARINI ISHLAB CHIQISH TEXNOLOGIYASI

Komiljonova Muxlisa
Osiyo xalqaro universiteti
Pedagogika yo'nalishi
Olimov Temir Xasanovich
Ilmiy rahbar

Anotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim tizimida multimediya texnologiyalariga asoslangan integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish masalalari ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim jarayonini tashkil etishning innovatsion yondashuvlari, fanlararo integratsiyaning pedagogic ahamiyati va multimediya vositalarining didaktik imkoniyatlari yoritilgan. Multimediya asosida integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish texnologiyasining bosqichlari, metodlari va ta'lim samaradorligiga ta'siri aniqlangan. O'tkazilgan pedagogic tajriba-sinov ishlari natijalari mazkur yondashuv o'quvchilarning bilish faolligi, mustaqil fikrlashi va ta'lim motivatsiyasini oshirishda samarali ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot natijalari zamonaviy ta'lim amaliyotida integrallashgan dars modullarini keng joriy etish zarurligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Kalit so'zlar: *multimediya texnologiyalari, integrallashgan dars, dars moduli, ta'lim texnologiyalari, fanlararo integratsiya, raqamli ta'lim, pedagogic innovatsiya, interaktiv ta'lim, modul asosida o'qitish.*

Аннотация: В статье с научно-теоретической и практической точек зрения анализируются вопросы разработки и внедрения интегрированных учебных модулей на основе мультимедийных технологий в современной системе образования. Рассматриваются инновационные подходы к организации учебного процесса в условиях цифровой трансформации, педагогическая значимость междисциплинарной интеграции, а также дидактические возможности мультимедийных средств обучения. Определены основные этапы и методы разработки мультимедийных интегрированных учебных модулей и их влияние на эффективность образовательного процесса. Результаты проведенного педагогического эксперимента показали, что данный подход способствует повышению познавательной активности обучающихся, развитию самостоятельного мышления и учебной мотивации. Полученные выводы обосновывают необходимость широкого внедрения интегрированных учебных модулей в современную образовательную практику.

Ключевые слова : мультимедийные технологии, интегрированное обучение, учебный модуль, образовательные технологии, междисциплинарная интеграция, цифровое образование, педагогические инновации, интерактивное обучение.

Abstract : This article analyzes the issues of designing and implementing integrated instructional modules based on multimedia technologies in the modern education system from theoretical and practical perspectives. The study examines innovative approaches to organizing the educational process under conditions of digital transformation, the pedagogical significance of interdisciplinary integration, and the didactic potential of multimedia learning tools. The stages and methods of developing multimedia-based integrated learning modules and their impact on educational effectiveness are identified. The results of the conducted pedagogical experiment demonstrate that this approach significantly enhances learners' cognitive activity, independent thinking, and learning motivation. The findings substantiate the necessity of widely implementing integrated instructional modules in contemporary educational practice.

Keywords: multimedia technologies, integrated learning, instructional module, educational technologies, interdisciplinary integration, digital education, pedagogical innovation, interactive learning.

Kirish (Introduction)

So‘nggi yillarda dunyo miqyosida ta‘lim tizimida kechayotgan raqamli transformatsiya jarayonlari ta‘lim mazmuni, shakli va metodlariga tub o‘zgarishlar kiritmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida o‘quv jarayonini tashkil etishda multimediya vositalari, elektron resurslar va raqamli platformalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur jarayon o‘qitishning an‘anaviy shakllarini qayta ko‘rib chiqishni, ta‘lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etishni taqozo etadi.

Amaliyot shuni ko‘rsatmoqdaki, an‘anaviy dars shakllari ko‘pincha o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy tahlil qilish, ijodiy yondashuv va muammoli vaziyatlarda qaror qabul qilish ko‘nikmalarini yetarli darajada rivojlantirib beraolmaydi. Natijada ta‘lim jarayonida bilimlarning parchalanib o‘zlashtirilishi, fanlararo bog‘liqlikning sustligi va o‘quvchilarning ta‘limga bo‘lgan motivatsiyasining pasayishi kuzatiladi.

Shu nuqtayi nazardan, multimediya asosida integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish ta‘lim jarayonini samarali tashkil etishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Integrallashgan yondashuv bir nechta fanlar mazmunini yagona mantiqiy tizimda birlashtirish orqali o‘quvchilarda bilimlarning yaxlit manzarasini

shakllantirishga xizmat qiladi. Multimediya vositalari esa ushbu integratsiyani vizual, audio va interaktiv shakllarda taqdim etish imkonini beradi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi multimediya vositalari asosida integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish texnologiyasining nazariy-metodik asoslarini, bosqichlarini va pedagogic samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilishdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi (Methods)

Mazkur tadqiqotilmiy-pedagogik izlanishlar metodologiyasi asosida olib borildi. Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan kompleks tarzda foydalanildi:

Tahlil va sintez metodi – multimediya texnologiyalari, integrallashgan ta'lim va modul asosida o'qitishga oid ilmiy manbalarni o'rganish, ularning nazariy jihatlarini umumlashtirish maqsadida qo'llanildi.

Taqqoslash metodi – an'anaviy dars shakllari bilan multimediya asosida integrallashgan dars modullarining pedagogic samaradorligini solishtirish orqali ularning afzallik va kamchiliklari aniqlashtirildi.

Pedagogik kuzatuvmetodi – o'quv jarayonida multimediya modullarining qo'llanishi, o'quvchilarning faolligi va o'zlashtirish darajasini aniqlashda foydalanildi.

Eksperimental metod – ishlab chiqilgan integrallashgan dars modullari tajriba-sinov tariqasida joriy etilib, ularning amaliy samaradorligi o'rganildi.

Statistik tahlilmetodi – tajriba natijalarini qayta ishlash, o'rtacha ko'rsatkichlarni aniqlash va ilmiy xulosalar chiqarish uchun qo'llanildi.

Tadqiqot obyekti sifatida umumta'lim va oliy ta'lim muassasalaridagi o'quv jarayoni, predmeti sifatida esa multimediya asosida integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish texnologiyasi belgilandi.

Natijalar (Results)

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, multimediya asosida ishlab chiqilgan integrallashgan dars modullari ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Jumladan, quyidagi pedagogic natijalarga erishildi:

Ta'limning vizuallashuvi va tushunarligi

Multimediya elementlari (video, animatsiya, grafikmodellar, audio materiallar) murakkab nazariy tushunchalarni oson va tez o'zlashtirish imkonini berdi.

Fanlararo integratsiyaning kuchayishi

Turli fanlarga oid bilimlarning yagona modul doirasida uyg'unlashuvi o'quvchilarda mantiqiy fikrlash va bilimlarni tizimli qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirdi.

Faol o'quv muhitining shakllanishi

Interaktiv topshiriqlar, testlar va muammoli vaziyatlar orqali o'quvchilarning darsdagi faolligi va mustaqil ishlash darajasi oshdi.

Individual ta'lim traektoriyasini ta'minlash

Modulli yondashuv o'quvchilarning individual qobiliyatlari va o'zlashtirish sur'atlarini hisobga olishini yaratdi.

Ta'lim motivatsiyasining oshishi

Multimediya vositalari dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etib, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan ichki ehtiyojini kuchaytirdi.

Eksperimental guruhlar bilan olib borilgan tajribalar natijasida o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish ko'rsatkichi an'anaviy darslarga nisbatan yuqori ekanini aniqlandi.

Muhokama (Discussion)

Olingan natijalar multimedia asosida integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish texnologiyasining yuqori pedagogik samaradorlikka ega ekanligini tasdiqlaydi. Mazkur yondashuv o'quvchilardan faqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham shakllantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, integrallashgan dars modullari o'qituvchining pedagogik faoliyatini rejalashtirish va tashkil etishda tizimlilikni ta'minlaydi, dars jarayonini samarali boshqarish imkonini beradi. Biroq ushbu texnologiyani joriy etishda o'qituvchilarning raqamli savodxonligi va metodik tayyorgarligi muhim omil hisoblanadi.

Xulosa (Conclusion)

Xulosa qilib aytganda, multimedia asosida integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish texnologiyasi zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Ushbu texnologiya:

ta'lim mazmunini integratsiyalash orqali bilimlarning yaxlit tizimini shakllantiradi;

o'quvchilarning bilish faolligi va mustaqil fikrlashini rivojlantiradi;

ta'lim jarayonini interaktiv va samarali tashkil etadi;

raqamli ta'lim muhitini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kelgusida multimedia asosidagi integrallashgan dars modullarini ishlab chiqish bo'yicha ilmiy-uslubiy izlanishlarni kengaytirish va ularni ta'lim amaliyotiga joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduqodirov A.A. Pedagogik texnologiyalar va ta'lim innovatsiyalari. – Toshkent: Fan, 2021.
2. Xodjayev B.X. Integrallashgan ta'lim nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
3. Tolipov O., Usmonboyeva M. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Innovatsiya, 2019.
4. Mayer R.E. Multimedia Learning. – Cambridge: Cambridge University Press, 2020.

5. Polat E.S. Novye pedagogicheskie iinformatsionnye texnologii v sisteme obrazovaniya. – Moskva: Akademiya, 2018.
6. UNESCO. ICT in Education: Transforming Education through Technology. – Paris, 2019.
7. Robin B.R. The Power of Digital Storytelling. – New York: Routledge, 2021.
8. Salomov A., Qodirov J. Raqamli ta'lim muhiti va uning pedagogic imkoniyatlari. – Toshkent: Universitet, 2022.